

Institut Européen des Jardins & Paysages

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen

Inventaris Limburg

Herenboerenparkje van de hoeve Naveau

Auteur(s) : Onroerend Erfgoed | Flanders Heritage Agency
www.onroenderfgoed.be <https://inventaris.onroenderfgoed.be>

Titel:	Herenboerenparkje van de hoeve Naveau
Provincie:	Limburg
Gemeente:	Heers
Deelgemeente:	Opheers
Bron:	Schepping: 2014-02-25 Bijwerken: 2017-05-30 URI: https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/134339
Coördinaten:	Breedte: 5.29526466798 Lengte: 50.7338416045

Primaire tekst

Omhaagd herenboerenparkje uit de eerste helft van de 19de eeuw bij een gesloten hoeve uit einde 18de en 19de eeuw; parkhek en moestuinhek.

De mooie hoeve Naveau, genaamd naar haar eigenaars, ligt iets hoger dan de straat, ten zuiden en aan het einde van het dorp, eigenlijk een straatdorp op de grens met Wallonië. Haar gebouwen dateren uit het einde van de 18de en het midden van de 19de eeuw en vervangen een oudere U-vormige hoeve die op de kaart van Ferraris (1774-1775) is genoteerd. Op de Primitieve kadasterkaart van 1830 door H. Neven, heet de site dan ook 'Achter de Nieuwe Winning'.

Juist zoals vandaag strekt zich aan de voet van het boerenhuis (perceel nr. 110) een herenboerenparkje uit (perceel nr. 111, als lustuin) begrensd door de klimmende oprit naar het poortgebouw, de veel lager gelegen straat en een veldweg naar het oosten. De hoeve is in 1844 in het bezit van Jules Mathijs Naveau en consoorten, renteniers te Opheers samen met de percelen nr. 114, 155, 116 (respectievelijk huis, tuin en boomgaard), de bouwlanden (percelen nr. 108 en 120), de boomgaarden (perceel nr. 103, 95, 96, 82) en ook de grote boerderij (perceel nr. 92, een oude, voormalige *grangia* van de abdij van Herkenrode) en haar gronden.

In het laat classicistisch herenboerenhuis met zes traveeën, twee en een halve bouwlaag, zadeldak en behouden schrijnwerk met kleine roedenverdeling was voorheen de 'zaal' behangen met panoramisch papier met oorlogstaferelen van omstreeks 1800, mogelijk de voorstelling van de slag bij Lepanto (zie *Opheers anno 1985*). Ter hoogte van het herenboerenhuis buigt de gekasseide oprit af naar het inrijhek van het parkje, dat vandaag niet meer is dan een ruim grasveld met rondweg en bomengordel. Het zwart geschilderd smeed- en gietijzeren afsluithek heeft een centraal inrijhek, een vast hek en een voetgangers hek tussen drie lage monolitische arduinen hekpijlers met sokkel en gepunte deksteen; het vierkant stijl- en regelwerk heeft blinde onderborden gedecoreerd met gietijzeren kransen siermotieven, mooie sleutelplaat, ronde spijlen met sierspeerpunten; het geheel wordt door de pijlers gedragen dankzij brede smeedijzeren banden. Verder wordt het parkje begrensd door een haag van gele kornoelje, verwilderd ter hoogte van de holle weg, en gemengd met rode kornoelje aan de veldweg ten zuiden. Ook de bomenrand is verruigd, er wordt tuinafval gestort en het onderhoud werd verwaarloosd. Het ongeveer cirkelvormig grasveld ligt licht geschulpt, heeft in de noordoostelijke hoek een bloementuintje en wordt beschaduwed door een mooie, als solitair geplante zomereik (*Quercus robur*) en een jongere okkernoot (*Juglans regia*). In de bomenrand komen de gebruikelijke boomsoorten voor en een onderbegroeiing van klimop, maagdenpalm en sneeuwbes.

De moestuin, niet langer in gebruik, ligt aan de overkant van de oprit en is aan de straatzijde omhaagd met gele kornoelje. Het moestuinhekje is gevat tussen twee lage, vierkante arduinen pijlers met een kwartholle kegel als bekroning; ze onderbreken

de klimmende bakstenen afsluitmuur aan de oprit, die slechts gedeeltelijk de afwerking met ezelsrug behoudt en aansluit op buiten het erf gelegen dienstgebouwen. Het zwart geschilderd smeedijzeren poorthekje heeft vierkant stijl- en regelwerk met siervaasjes op de stijlen, gepunte ronde onderspijltjes en spijlen met lanspunten.

De boomgaarden die tot voor kort de boerderij omgaven, zijn nu in weiden omgezet. Hun hagen van meidoorn en gele kornoelje bleven bewaard, alsook twee 'barriers' uit begin 20ste eeuw van genageld bandijzer tussen betonnen paaltjes, links en rechts aan de overkant van de straat. Het parkje speelt door het volume en de kleur van de volwassen boomkruinen een essentiële rol in het licht golvend, uitgesproken agrarisch landschap, als harmonische schakel tussen de orangerode gebouwen en het landschap, waarin ze op het ongeveer hoogste punt zijn ingeplant.

Bomen

(De tussen haakjes vermelde afmetingen werden gemeten op 150 cm hoogte)

Gewone beuk (*Fagus sylvatica*) (335 cm) in de bomenrand; zomereik (*Quercus robur*) (385 cm) in het gazon. In de bomengordel: gewone es (*Fraxinus excelsior*), gewone esdoorn (*Acer pseudoplatanus*), gewone hazelaar (*Corylus avellana*), gewone robinia (*Robinia pseudoacacia*), hulst (*Ilex aquifolium*), tamme kastanje (*Castanea sativa*) en veldesdoorn (*Acer campestre*).

Auteur: De Maegd, Christiane

Auteur: Van den Broeck, Myriam

Datum: 2007

Titel Text: Herenboerenparkje bij hoeve Naveau

Grafische documenten

Het herenboerenparkje en de hoeve Naveau (Vlaamse Gemeenschap, 01-01-2007, ©Vlaamse Gemeenschap)

Het moestuinhek van de hoeve Naveau (Vlaamse Gemeenschap, 01-01-2007, ©Vlaamse Gemeenschap)

Bibliografie

Hasselt, Archief van het Kadaster, Verzamelkaart gedateerd 28 april 1830, door H.A. Neven. Kadastrale legger van 1844.

ANONYMOUS, *Opheers anno 1985. Een terugblik*, s.l., s.d., p. 9

PAUWELS D., SCHLUSMANS F. met medewerking van MUYLDERMANS E. & ROMBOUTS J. 1999: *Inventaris van het cultuurbezit in België, Architectuur, Provincie Limburg, Arrondissement Tongeren, Kanton Borgloon, Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen 14N4*, Brussel - Turnhout, p. 312-313.

Relaties

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/3765>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/104492>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/32183>

Beknopte karakterisering

Datering: eerste helft 19de eeuw

Typologie: afsluitingshagen, hekken, private parken, tuin- en parkbeplantingen

Context: hoeven